

„Od muzyki piękniejsza jest tylko cisza”

Paul Claudel

Muzyka w przedszkolu

Muzyka jest jedną z dziedzin procesu wychowania i wielostronnego uczenia się , który rozpoczyna się już w przedszkolu i trwa przez całe życie. Nauczycielom przedszkola dana jest piękna rola wprowadzenia dziecka w świat muzyki. Muzyka oddziałuje na różne sfery w życiu człowieka. Przyczynia się do wzbogacenia jego przeżyć , wyrażania ich poprzez taniec i ruch. Pomaga także w rozwoju intelektualnym dziecka .Potrafi wyciszyć w człowieku negatywne emocje zaś pozytywne jeszcze bardziej rozwinąć. Wpływa na rozwój każdego dziecka w sferze fizycznej, psychicznej, intelektualnej i moralnej. Ułatwia proces zdobywania i pogłębiania wiedzy o świecie. Ma duży wpływ na kształtowanie postaw moralnych dzieci w szczególności w zakresie kontaktów międzyludzkich. Poprzez różnego typu ćwiczenia muzyczno-ruchowe dzieci mogą kształcić pojęcia otaczającej je najbliższej przestrzeni. Muzyka ćwiczy i wspomaga zmysły prowadząc do współdziałania pomiędzy słyszeniem , widzeniem ,dotykem . Istnieje duża zależność rozwoju aktywności zabawowej dziecka od poziomu i ilości prowadzonych w przedszkolu zabaw i zajęć muzycznych.

Celem prowadzenia zajęć muzycznych w przedszkolu jest podtrzymanie tych zainteresowań, rozbudzanie nowych kontaktów z dźwiękiem oraz umożliwienie dzieciom znajdowania przyjemności i satysfakcji w tych kontaktach. Słuchanie pięknych utworów muzycznych , piosenek dostarcza także wzorów właściwego postępowania , czyni bardziej wrażliwym na krzywdę innych, wyrabia krytycyzm w stosunku do zachowań negatywnych.

Muzyka stwarza dzieciom możliwości artystycznego „wyżycia się” kompensowania braków w zakresie zaspokajania potrzeb ekspresyjnych ,podniesienia poczucia własnej wartości i potrzeb.

Słuchanie muzyki uczy dzieci koncentracji uwagi, umiejętności słuchania i współodczuwania. Wiek przedszkolny zaczyna kształtować świadomość muzyczną dziecka. Pierwsze kontakty z muzyką rzutują na późniejsze życie dziecka , nie tylko z punktu widzenia muzycznego ,lecz ogólnego rozwoju i wiary we własne możliwości. Obcowanie z muzyką wpływa na rozwój wrażliwości estetycznej. Dzieci łatwo przyswajają muzykę , czerpią z niej korzyści i piękno, wrażliwość , pomysłowość ,wyobraźnię , muzykalność.

Szczególnie mocno muzyka działa na dziecko w okresie wczesnego rozwoju. Ogromny wpływ ma środowisko i cały zasób kultury muzycznej domu rodzinnego ,który ściśle współdziała z

rozwojem dziecka. Dzieci, które miały styczność z muzyką we wczesnym dzieciństwie charakteryzują się zwiększoną wrażliwością – nie bez powodu używamy często powiedzenia, że „muzyka łagodzi obyczaje” .

Dzieci z wielką uwagą i chętnie słuchają muzyki, wzruszenie i przeżycia tym wywołane sprawiają , że dziecko jest podatniejsze na wpływy wychowawcze. Odpowiednio dobrana muzyka działa na dziecko wyciszająco , uspokaja je. Terapia przez muzykę znacząco wpływa na niwelowanie defektów rozwojowych takich jak : opóźnienia rozwoju sfery słuchowej, ruchowej ,wzrokowej opóźnienia rozwoju mowy.

Muzyka między innymi zmienia aktywność systemu nerwowego, napięcie mięśni, wpływa na szybkość krążenia, modyfikuje oddychanie. Słuchanie muzyki dostarcza odbiorcy przyjemnych przeżyć, redukuje napięcie, zmienia zachowanie i postawy człowieka. Badania dowiodły , że po 10 minutach słuchania muzyki u większości osób mija zmęczenie, oddech staje się wolniejszy , zwalnia się też praca serca. Muzyka pomaga w pracy i w wypoczynku.

W muzykoterapii stosuje się utwory o różnym charakterze:

- liryczne, pełne zadumy
- patetyczne /utwory Haendla/
- smutne/utwory Bacha/
- pogodne/ utwory Chopina/
- wesole/ Błękitna rapsodia/

Zajęcia z muzykoterapii są przydatne wśród dzieci 3 letnich , gdyż ułatwiają przebieg procesu adaptacyjnego w nowym środowisku. Im bogatszy jest repertuar tym bardziej będą umuzykalnione dzieci , a proces przystosowawczy do przedszkola będzie przebiegał znacznie szybciej i łagodniej .

Muzyka daje się doskonale integrować z innymi formami aktywności dziecka. Zajęcia muzyczne mogą być także realizowane z zajęciami plastycznymi . Podczas słuchania muzyki dziecko ma możliwość przelania na papier swoich przeżyć wywołanych przez muzykę.

Muzykę można również łączyć z literaturą. Połączenie to ma wpływ na słuchanie wierszy, opowiadań. Stosowanie różnych form aktywności , w tym również muzycznych w czasie prezentacji utworów literackich zapobiega zniecierpliwieniu się dzieci , kręceniu się i zaspokaja potrzebę ruchu.

Wzorzec do ćwiczeń muzyczno-ruchowych we współczesnej pedagogice stanowią metody Kniessów, R. Labana , Orffa, W. Sherbornea.

Korelacja muzyki z innymi aktywnościami dziecka zespala procesy emocjonalne, poznawcze, motoryczne i przez to przyczynia się do wszechstronnego rozwoju dziecka. Muzyka pełni wiele funkcji:

Muzyka uczy , ponieważ pozwala zrozumieć otaczający świat.

Muzyka bawi , gdyż dostarcza wiele radości.

Muzyka rozwija , bo dziecko w toku zabaw muzycznych zaczyna rozumieć , że coś jest rytmiczne , że muzyka może być wesoła i smutna, cicha i głośna , że muzykę można przedstawić ruchem.

Muzyka wychowuje , ponieważ pozwala dziecku zrozumieć świat wartości społeczno – moralnych.

Dziecko od najmłodszych lat przejawia potrzebę kontaktu z muzyką ponieważ pobudza ona jego aktywność , inspiruje i stwarza warunki do improwizacji , a przez nią ułatwia rozumienie muzyki oraz przyspiesza jego rozwój . W czasie zabaw muzyczno-ruchowych następuje rozwój mięśni, poprawa koordynacji ruchów , poprawa pracy serca.

Najczęstszą formą muzyki jest piosenka, która łączy w sobie muzykę i słowo jest stosunkowo krótka , dlatego też dziecko może szybko zapamiętać i zilustrować ruchem .

Zajęcia muzyczno ruchowe w przedszkolu stwarzają wielkie możliwości ruchowe dla dzieci. Pozwalają rozładować olbrzymią potrzebę ruchu ,a także wpływają pozytywnie na ich rozwój biologiczny.

Rozwijanie zainteresowań muzycznych zależy w dużej mierze od pierwszego kontaktu z muzyką , ponieważ ukształtowana potrzeba kontaktu z muzyką zaowocuje w przyszłości, pomoże niekiedy w trudnych chwilach, uczyni życie bogatszym i bardziej wartościowszym.

Nauczyciele przedszkola każdego dnia wykorzystują muzykę w pracy z dziećmi , a zajęcia muzyczne są dla nich źródłem radości , wpływają na rozwój osobowości, rozwijają uczucia, dostarczają dużo przeżyć i wzruszeń.

Elżbieta Byra

Bibliografia:

Doroszevska J. „Terapia wychowawcza” .PAN ,Warszawa 1957.

Podolska B. „ Z muzyka w przedszkolu ”. WSiP , Warszawa1987.

